# China als Essentie, het Westen als Functie (*zhongti xiyong*)

School voor Comparatieve Filosofie
Antwerpen
17 juni 2017

GHENT UNIVERSITY

Prof. dr. Bart Dessein
Universiteit Gent
bart.dessein@UGent.be

# Europese filosofen en hun Chinese interpretaties

- 1. Inleiding
- 2. Confrontatie, Verzet, Aanvaarding en Assimilatie
  - 2.1 De 19de-eeuwse Confrontatie met het Westen
  - 2.2 De Ontwikkeling van de Europese en Chinese Filosofische Tradities
  - 2.3 Antwoorden op de 19de-eeuwse Confrontatie met het Westen
- 3. “China als Essentie, het Westen als Functie” *(zhongti xiyong)*
  - 3.1 Definitie
  - 3.2 Interpretaties
  - 3.3 Radicaal Confucianisme
- 4. Chinese Filosofie Tijdens de Republiek
  - 4.1 Inleiding
  - 4.2 Pragmatisme en Neorealisme
  - 4.3 Duits Idealisme
  - 4.4 Sociaal Darwinisme
- 5. Nieuw Confucianisme
  - 5.1 De Grondslagen van het Nieuw Confucianisme
  - 5.2 De Eerste Generatie
  - 5.3 De Tweede Generatie
  - 5.4 De Derde Generatie
  - 5.5 De Vierde Generatie
  - 5.6 Nieuw Confucianisme en Politiek

# 1. Inleiding

GHENT
UNIVERSITY

# 2. Confrontatie, Verzet, Aanvaarding en Assimilatie

## 2.1 De 19de-eeuwse Confrontatie met het Westen

GHENT UNIVERSITY

Plato (428–348 v.Chr.) en Aristoteles (384–322 v.Chr.)

Augustinus (354–430)

15$^{de}$ eeuw: humanisme, renaissance, verlichting

19$^{de}$ eeuw: Oost-West confrontatie

GHENT UNIVERSITY

Hu Shi (1891–1962): “Het probleem is: Hoe kan China zichzelf aanpassen zodanig dat het zich thuis zou voelen in de moderne Westerse cultuur die de cultuur van de wereld geworden is. Dit probleem suggereert drie mogelijke antwoorden. China kan weigeren deze nieuwe samenleving te erkennen en zich verzetten tegen haar invasie; China kan deze nieuwe cultuur in haar totaliteit aanvaarden; of China kan de elementen die wenselijk zijn aanvaarden en wat het niet als essentieel beschouwt of waartegen het bezwaren heeft weigeren. De eerste houding is verzet; de tweede is algehele aanvaarding; en de derde is selectieve aanvaarding”.

(Geciteerd via Walker, Richard L. ([1956] 1967). *China and the West: Cultural Collision. Selected Documents.* Sinological Series 5. New Haven, CN: Yale University Far Eastern Publications, p.138)

Mary Matossian, “Ideologies of Delayed Industrialization”, *Political Development and Social Change*, Jason L. Finkle and Richard W. Gable, eds. (New York, NY: Wiley, 1971, p.113):

necessary questions that have to be solved before developmental nationalism can be successful:

(1) What is to be rejected of the West?

(2) What is to be borrowed from the West?

(3) What elements from the past should be retained – specifically what characteristics, habits, and behaviors of the population are to be encouraged?

the key to answering these questions lies in the following: a pragmatic attitude that accepts what is supportive of national interest and strength

# 2. Confrontatie, Verzet, Aanvaarding en Assimilatie

## 2.2 De Ontwikkeling van de Europese en Chinese Filosofische Tradities

GHENT UNIVERSITY

pyrrhonisme (1ste eeuw v.Chr.)

George Berkeley: *esse* = *percipi*

geopenbaarde waarheid ↔ openbaring van de waarheid

filosofie als ‘rationeel onderzoek’

tradities van ‘filosofie als ‘rationeel onderzoek’’

Grieks/Indisch/Chinees

GHENT UNIVERSITY

- Socrates: “Noch weet ik, noch denk ik dat ik weet.”
- Daodejing: “Weten dat je niet weet is het beste.”
- Zhuangzi: “Iemand die weet te stoppen daar waar hij onwetend is, heeft de perfectie bereikt.”

Geoffrey Lloyd, *Magic, Reason and Experience: Studies in the origin and development of Greek science*. Cambridge: Cambridge University Press, 1979, pp.255-258:

er zijn minder beperkingen om de overgeleverde veronderstellingen en overtuigingen ver natuurlijke fenomenen, goden en de oorsprong en orde van de dingen in vraag te stellen in omstandigheden waarin burgers openlijk kunnen debatteren over de manier waarop een staat moet bestuurd worden; de Griekse wereld wordt niet enkel gekenmerkt door uitzonderlijke intellectuele ontwikkelingen, maar ook door een unieke politieke situatie, en die twee zijn met elkaar verbonden

Angus Graham: “In China ontwikkelde rationaliteit zich met de strijd tussen de scholen en verdween langzaamaan na 200 v.Chr. […] In de 4de eeuw v.Chr. ontmoeten we voor het eerst denkers die gefascineerd waren door de techniek van argumentering, die plezier hadden in paradoxen, die hun toehoorders verwonderden door ‘wat onaanvaardbaar was aanvaardbaar te maken’. Wanneer de filosofen tijdens de Han-dynastie werden gegroepeerd in de Zes Scholen werden zij, en anderen met een meer praktische interesse in naamgeving, bekend als de School van de Namen. Voorheen waren zij eenvoudigweg als ‘*bianzhe*’ (zij die discussiëren) bekend. […] Confucianisten, taoïsten en legalisten scholden hen uit omdat zij enkel hun tijd verdeden met abstracties zoals ‘het gelijkende en het verschillende’, ‘het harde en het witte’, ‘wat onbegrensd is’ en ‘wat zonder dimensie is’”.

(Graham, Angus C. (1989). *Disputers of the Tao. Philosophical Argument in Ancient China*. La Salle: Open Court, p.75)

Hubert Seiwert: “De elitecultuur van premodern China bestond niet enkel uit confucianisten, maar ook uit boeddhisten en taoïsten. De orthodoxie, dat is, elementen die de sociale cohesie van de Chinese wereldvisie in stand hielden, behoorden niet enkel tot één van deze drie tradities, maar waren gemeenschappelijk voor hen – *in ieder geval in zoverre ze geïntegreerd geworden waren in de elitecultuur*. […] De ideologische homogeniteit van de wereldvisie van de elite was zo dat ze zich zelfs niet bewust waren van haar grenzen”.

(Seiwert, Hubert (1994). “Orthodoxie, Orthographie und Zivilreligion im vorneuzeitlichen China”, In *Gnosisforschung und Religionsge-schichte. Festschrift für Kurt Rudolph zum 65. Geburtstag*. Holger Preißler, Hubert Seiwert and Heinz Mürmel (uitgs.). Marburg: Diagonal-Verlag, p. 532. Mijn nadruk (B.D.))

# 2. Confrontatie, Verzet, Aanvaarding en Assimilatie

## 2.3 Antwoorden op de 19de-eeuwse Confrontatie met het Westen

GHENT UNIVERSITY

philo-sophia = *tetsugaku* = *zhexue*

filosofie: van ‘wijsheid’ naar ‘wetenschap’

GHENT
UNIVERSITY

- Endo Ryukichi: *Shina tetsugaku shi* (1900):
  - antieke filosofie (tot 3de eeuw v.Chr.)
  - middeleeuwse filosofie (Han tot Tang)
  - moderne filosofie (Song tot Wang Yangming (Ming))
- Wang Guowei: *Zhexue bianhuo* (1903): “Diepgaand begrip van Westerse filosofie met als doel de Chinese filosofie te reorganiseren”.
- Liang Qichao (1873–1929): karakterisering van het gedachtengoed van Immanuel Kant als ‘bijna boeddhistisch’

Feng Youlan: “Historici van Westerse filosofie delen hun subject doorgaans in drie chronologische periodes op: antiek, middeleeuws, en modern. Dit is geen arbitraire opdeling want de filosofieën van deze drie periodes hebben inderdaad elk hun eigen individuele geest en karakter. Ook Chinese filosofie moet vanuit chronologisch standpunt bekeken in dezelfde drie periodes opgedeeld worden. […] Vanuit een ander oogpunt kan echter gesteld worden dat China enkel een antieke en een middeleeuwse filosofie gehad heeft, maar nog steeds een moderne ontbreekt. […] Hoe we het ook bekijken, China is tot in het zeer recente verleden in essentie middeleeuws gebleven, met als resultaat dat het in veel opzichten geen gelijke tred met het Westen heeft kunnen houden. Een moderne periode ontbreekt inderdaad in de Chinese geschiedenis, en filosofie is maar één bijzonder aspect van deze algemene situatie”.

(Feng, Yu-lan (1953). *A History of Chinese Philosophy. Volume II: The Period of Classical Learning (from the Second Century B.C. to the Twentieth Century A.D.).* Princeton: Princeton University Press, pp.1-5)

Feng Youlan: “Logica is een noodzakelijke voorwaarde voor dialectische discussie en omdat de meeste scholen van Chinese filosofie zich niet uitermate hebben ingespannen om argumenten op te bouwen om hun stellingen te onderbouwen zijn er maar weinig mensen, de aanhangers van de School van de Namen niet te na gesproken, die geïnteresseerd waren in het onderzoek van de processen en methodes van denken; en deze school heeft helaas maar een oppervlakkig bestaan gekend. Daarom heeft logica, net als epistemologie, zich niet ontwikkeld in China. […] Is het waar dat de Chinese filosofie systeem mist? Voor zover het de *voorstelling* van ideeën betreft, is het zeker waar dat er in verhouding maar weinig Chinese filosofische werken zijn die uitblinken in eenheid en ordelijke opeenvolging; daarom wordt er over het algemeen gesteld dat de Chinese filosofie geen systeem heeft. En toch, wat systeem genoemd wordt kan in twee categorieën opgedeeld worden: het *formele* en het *reële*, en deze zijn niet noodzakelijk met elkaar verbonden. We kunnen toegeven dat de Chinese filosofie formeel systeem mist, maar als we zouden stellen dat zij daarom elk *reëel* systeem mist, wat wil zeggen dat er in de Chinese filosofie geen organische eenheid van ideeën aanwezig is, dan zou dit hetzelfde zijn als zeggen dat Chinese filosofie geen filosofie is, en dat China geen filosofie heeft. […] Volgens wat we net gesteld hebben moet filosofie een *reëel* systeem hebben om filosofie te zijn, en alhoewel Chinese filosofie, formeel gesproken, minder systematisch is dan die van het Westen, is ze in haar eigenlijke inhoud net zozeer voorzien van een systeem als de Westerse filosofie dat is. Nu dit zo is, is het de belangrijke taak van de historicus van de filosofie om in een filosofie die een *formeel* systeem mist, het onderliggende *reële* systeem te vinden”.

(Feng, Yu-lan (1953). *A History of Chinese Philosophy. Volume I: The Period of the Philosophers (from the beginnings to circa 100 B.C.).* Princeton: Princeton University Press, pp.3-4)

# 3. “China als Essentie, het Westen als Functie” *(zhongti xiyong)*

## 3.1 Definitie

GHENT UNIVERSITY

Hans-Georg Gadamer, *Truth and Method*. New York: Crossroad Publishing Company, 1984, p.250: “Er is niet zoiets als een onvoorwaardelijke antithesis tussen traditie en rede. […] Het is een feit dat traditie steeds zelf een element van vrijheid en van geschiedenis is. […] Zelfs in momenten dat het leven gewelddadig verandert – zoals bij een revolutie – wordt in deze veronderstelde transformatie van alles meer van het oude bewaard dan wie ook weet, en dit wordt gecombineerd met het nieuwe om een nieuwe waarde te maken”.

Hoe de essentie (*ti*) van de Chinese cultuur bewaren terwijl Westerse kennis (*yong*) overgenomen wordt.

# 3. “China als Essentie, het Westen als Functie” *(zhongti xiyong)*

## 3.2 Interpretaties

GHENT UNIVERSITY

- Wei Yuan (1794–1857): enkel militaire technologie en kennis van wapentuig van het Westen bestuderen
- Wang Tao (1828–1897) en Zhang Zhidong (1837–1909): Europese cultuur bestuderen; Chinese kennis is '*ti*', Europese kennis is '*yong*'; culturen zullen samenvloeien in '*datong*'
- Liang Qichao (1873–1929): Europese filosofie bestuderen
- Tan Sitong (1865–1898): "ons land moet ook steunen op onderwijs als het niet in puin wil vervallen. Dergelijk onderwijs moet alle domeinen omvatten: politieke wetenschappen en rechten, landbouw, metallurgie, technologie, optica, chemie, elektronica, aardrijkskunde en wiskunde".

Kang Youwei (1858–1927): “De theorieën van zij die de Westerse kennis wensen te elimineren en enkel de Chinese kennis wensen te bewaren zijn zinloos (zonder functie, *wu yong*). De theorieën van zij die alle Chinese kennis wensen overboord te gooien en enkel Westerse kennis benadrukken zijn zonder essentie (zonder inhoud, *wu ti*). Alles-onder-de-Hemel (*tianxia*) kan enkel gered worden door het gebruik van beide”.

(Kang Youwei, *Zhongguo zhexue shi*. Liu Wenying (uitg.), Vol. 1 en 2. Tianjin: Nankai daxue chubanshe, 2002, p.750)

GHENT UNIVERSITY

Hu Shi (1891–1962): “Filosofie wordt door haar methode bepaald en de ontwikkeling van filosofie wordt bepaald door de ontwikkeling van logische methode. Dit is een feit dat afdoende geïllustreerd wordt in de geschiedenis van zowel het Westen als van het Oosten”.

(Geciteerd via Wang Edward Q. *Inventing China Through History. The May Fourth Approach to Historiography.* New York: State University of New York Press, 2001, p.18)

# 3. “China als Essentie, het Westen als Functie” *(zhongti xiyong)*

## 3.3 Radicaal Confucianisme

GHENT UNIVERSITY

radicaal confucianisme (*junxue*) ↔ staatsconfucianisme (*guoxue*)

terugkeer naar Zhou-periode als gouden periode van de Chinese geschiedenis

# 4. Chinese Filosofie Tijdens de Republiek

## 4.1 Inleiding

GHENT UNIVERSITY

“China als essentie, het Westen als functie”

- pragmatisme en neorealisme
- confucianistische ‘renaissance’ met invloed van het Duits idealisme (Kant)
- sociaal darwinisme

# 4. Chinese Filosofie Tijdens de Republiek

## 4.2 Pragmatisme en Neorealisme

GHENT UNIVERSITY

John Dewey: ideologie is een hypothese, geen onomstootbare waarheid → niet langer filosofie om de realiteit te verklaren (= confucianisme), maar filosofie om de realiteit te veranderen

- Hu Shi: herontdekking van het moïsme
- Feng Youlan (*Xin Lixue*):
  - principe (*li*) (cfr. Zhu Xi)
  - materiële kracht *qi*
  - substantie van *dao*
  - het ‘grote geheel’

Zhang Dainian: “Bij het bestuderen van de Chinese filosofie moeten we ook een op zijn minst elementaire kennis hebben van Westerse filosofie. De antieke Griekse filosofie heeft duidelijke concepten en een degelijke argumentatie ontwikkeld. Haar systeem is redelijk goed ontwikkeld. Dit kan ons helpen om onze redeneringen te voeren. De moderne bourgeois-filosofie vertegenwoordigt een van de meest ontwikkelde stadia van de wereldfilosofie. De Duitse klassieke filosofie die een onderdeel van deze traditie is voorziet ook in een van de meest ideale grondvesten van het marxisme. Ze is derhalve nog meer de moeite van het bestuderen waard. […] Over het algemeen genomen hadden de antieke Chinese filosofieën niet een dergelijk formeel systeem. Hun filosofische stellingen werden gewoonlijk hermetisch tussen de lijnen vertolkt. Als we eerst wat kennis over Westerse filosofie verwerven en dan proberen de Chinese filosofie overnieuw te onderzoeken, dan zullen we haar ware diepte ontdekken. Enkel door deze werken met Westerse filosofie te vergelijken zullen we de mogelijkheid hebben de echte waarde van de dialectische logica in de *Laozi* en de *Yizhuan* te ontdekken, of van de echte betekenis van Mo Di’s en Xunzi’s logische theorieën”.

(Zhang Dainian, “Zenyang xuexi Zhongguo zhexue shi” (Hoe de Geschiedenis van de Chinese Filosofie Bestuderen?). In *Zhongguo zhexue sanbaiti* (Driehonderd Items in Chinese Filosofie), Xia Nairu (uitg.). Shanghai: Shanghai guji chuanshe, 2000, p.2)

Zhang Dainian: “In de toekomst zal de Chinese filosofie zeker door de Westerse filosofie beïnvloed worden, maar ze moet tegelijkertijd ook het product van haar eigen antieke gedachtengoed zijn.

(Zhang Dainian, *Zhongguo zhexue dagang* (Een Overzicht van de Chinese Filosofie). Beijing: Zhongguo shehui kexue chubanshe, 1982, p.587)

Zhang Dainian: “Hedendaagse Chinese filosofie moet verbonden blijven met en een voortzetting zijn van de Chinese filosofie van het verleden. Het soort filosofie dat we nodig hebben moet niet enkel op de meest recente resultaten van Westerse stromingen gebaseerd zijn, maar moet allereerst kijken naar de authentieke en oorspronkelijke Chinese traditie”.

(Zhang, Dainian. *Zhang dainian wenji* (Verzameling van Zhang Dainians Essays). Vol.1. Beijing: Qinghua daxue chubanshe, 1984, Vol 1, p.219)

# 4. Chinese Filosofie Tijdens de Republiek

## 4.3 Duits Idealisme

GHENT UNIVERSITY

# Mou Zongsan (1909–1995):

Immanuel Kant: categorische imperatief en vrije wil

Mou Zongsan: categorische imperatief en oneindige geest

Immanuel Kant: ‘summum bonum’ in de perfecte wereld van God

Mou Zongsan: ‘summum  bonum’ ook in deze wereld

drie periodes in confucianisme:

- tijd van Confucius
- Song en Ming
- contemporaine periode

GHENT UNIVERSITY

# 4. Chinese Filosofie Tijdens de Republiek

## 4.4 Sociaal Darwinisme

GHENT UNIVERSITY

- Herbert Spencer (1864)
- Johann Kaspar Bluntschli (1808–1881)

- Liang Qichao (1873–1929):

  "[…] zoals het gieten van munten: men gebruikt niet enkel zuiver goud en zilver, maar mengt ook een of twee goedkope metalen"

  '*xiao minzu zhuyi* ' en '*da minzu zhuyi*'

- Sun Zhongshan (1866–1925):

  "China is een staat van één volk geweest sinds de Qin- en de Han-dynastieën".

  (Sun, Zhongshan. *Minzu Zhuyi* (Nationalisme), *Guofu quanshu* (De Volledige Geschriften van Sun Zhongshan). Taipei: China Publishing,
  1974, p.186)

Anthony C. Yu, *State and Religion in China. Historical and Textual Perspectives*. Chicago and La Salle: Open Court, 2005, p.146: ‘voorouderstaat’: “in zijn verlangen naar volledige en onvoorwaardelijke overgave om het volk één te maken door alle onderscheid – hetzij etnisch, hetzij cultureel, hetzij politiek, hetzij taalkundig – uit te wissen”.

## Kang Youwei (1858–1927):

“In de wereld van de Grote Eenheid (*datong*) zal er geen onderscheid zijn tussen klassen en rassen. Er zullen geen inferieure mensen zijn of religieuze leiders. Iedereen zal gelijk zijn en Alles-onder-de-Hemel zal gelijke rechten hebben. In de wereld van de Grote Eenheid zullen de grenzen tussen de families en de geslachten verdwijnen. Het huwelijk zal gebaseerd zijn op vrijheid”.

(Kang Youwei. *Zhongguo zhexue shi*. Liu Wenying (uitg.), Tianjin: Nankai daxue chubanshe, 2002, p.716)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.1 De Grondslagen van het Nieuw Confucianisme

GHENT UNIVERSITY

Tang Junyi (1909-1978), Mou Zongsan (1909-1995), Xu Fuguan (1903-1982), Zhang Junmai (1887-1969): “Zhongguo wenhua yu shijie” (Een Manifest aan de wereld over Chinese cultuur: Ons gemeenschappelijk begrip van onderzoek naar Chinese geleerdheid en naar de toekomst van de Chinese cultuur en de wereldcultuur), Hong Kong, 1958

China: overnemen van democratie (Mencius) ↔ marxisme-leninisme

Westen: overnemen van onthechting, mildheid, mededogen, sprituele dimensie van de natie, universele visie op het leven

China = ‘round penetration’ ↔ Westen: ‘square penetration’

Zhang Junmai: “Kennis die begrip toepast op concreet gedrag, waarbij het bestaan kan getranscendeerd worden om spirituele verlichting te bereiken, is wat de confucianisten de doctrine van geest en natuur (*xin* en *xing*) noemen. De essentie van deze doctrine is niet exclusief Chinees. India kent het in de praktijk van yoga. Het Europees existentialisme heeft ze ook opgenomen, voornamelijk in Kierkegaards benadrukking van een christen worden en zijn in oppositie tot externe factoren als kerkelijkheid en andere religieuze handelingen. Evenwel, omdat de westerse beschaving gemodelleerd is door het rationalistische hellenisme, het legalistische hebraïsme en het juridische Rome, heeft zij deze leerstelling niet tot haar kern gemaakt”. (*Manifesto*, p.28)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.2 De Eerste Generatie

GHENT UNIVERSITY

- Liang Shuming (1893-1988):
  - Mencius en Wang Yangming

- Xiong Shili (1885-1968):

  - “Essentie is een term die enkel bestaat in zijn relatie tot functie. Essentie is een alomvattende functie, het is een manifestatie van de totaliteit van alle particuliere functies. We kunnen stellen dat essentie de substantie is van functie, maar dit betekent niet dat het een afzonderlijke entiteit zou zijn die functie te boven gaat of bestaat buiten de functie. Het feit dat essentie de ware substantie van functie is betekent dat essentie niet buiten functie bestaat”.

    (Xiong Shili. *Xiong Shili lunzhu ji zhi yi* (Verzamelde Werken van Xiong Shili). *Xin weishi lun* (Nieuwe Doctrine van Louter Bewustzijn). Deel 1. Beijing: Zhonghua shuju, 1992, p.362)

  - “Wanneer we ons aldus van onszelf bewust zijn, dan zijn er geen grenzen meer tussen subject en object, tussen binnen en buiten, tussen eenheid en onderscheid. In deze innerlijke erkenning van het zelf is alles klaar en duidelijk, en verdwijnt de allesoverheersende chaos van onwetendheid vanzelf.

    (Xiong Shili. *Xiong Shili lunzhu ji zhi yi* (Verzamelde Werken van Xiong Shili). *Xin weishi lun* (Nieuwe Doctrine van Louter Bewustzijn). Deel 1. Beijing: Zhonghua shuju, 1992, pp.254-254)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.3 De Tweede Generatie

GHENT UNIVERSITY

Tang Junyi (1909-1978): *Shengming cunzai yu xinling jingjie* (Het bestaan van het leven en de wereld van de geest) (1977):

objectief én subjectieve richting (= sfeer van het transcendente)

- sfeer van de werkzame deugd van de hemel (*tiande liuxing jing*)
- sfeer van de absolute leegte van het boeddhisme (*wo fa er kong jing*)
- sfeer van de terugkeer naar het ene (*gui xiang yi shen jing*) = geloof in één god

subjectieve richting (= sfeer van de werking van de geest)

- sfeer van moreel gedrag (*daode shijian jing*)
- sfeer van reflectie over reflectie (*guanzhao ling xu jing*)
- sfeer van reflectie en zintuiglijke waarneming (*ganjue hu she jing*)

objectieve richting

- sfeer van oorzaak en gevolg (*gongneng xu yun jing*) = functie
- sfeer van kennis middels gender en soort (*yi lei cheng hua jing*) = fenomeen
- sfeer van onderscheid tussen de verschillende wezens (*wan wu san shu jing*) = substantie

Xu Fuguan: “Als we het confucianisme buiten beschouwing laten, kunnen we niet meer over de Chinese cultuur spreken. Als we Confucius buiten beschouwing laten, kunnen we niet langer of de confucianistische cultuur spreken. Confucius is niet de vertegenwoordiger van een bepaalde filosofische school, maar van de “historische cultuur” die ontstaan is door de mythische Yao en Shun, en zich ontwikkeld heeft doorheen de verschillende dynastieën tot aan de Qing. Zonder het gedachtengoed van Confucius kunnen we de oorzakelijke band van opgang en neergang, glorie en ellende van onze lange historische evolutie niet belichten. De Chinese cultuur is het lot van China zelf. Samengevat, het is het lot van Confucius in China”.

(Geciteerd via Huang, Junjie . *Dangdai rujia dui zhongguo wenhua de jieshi ji qi ziwo dingwei*, 1995, p.136)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.4 De Derde Generatie

GHENT UNIVERSITY

Du Weiming (1940-):

periodes in het confucianisme:

- tijd van Confucius
- Song
- contemporaine periode

GHENT UNIVERSITY

Du Weiming: “De fundamentele oriëntering van de confucianistische geest is dat zij de mens als eerste en belangrijkste neemt. Ze staat voor iets dat sterk verschilt van het Westerse humanisme dat zich tegen de natuur en tegen God richt. Dit humanisme steunt de eenheid van de Hemel en de mensen, de eenheid van alle levende wezens. Dit soort van humanisme is niet escapistisch, maar is op de wereld gericht. Het vergt engagement in het politieke leven, maar het wenst geen band te zijn in de feitelijke organisatie van politieke macht. Het heeft een grote kritische geest en streeft door zijn ethische idealen naar een omkering van de actuele politiek. Dit is wat men de theorie “*Sage Within* and *King Without*” noemt. De ware geest van het confucianisme is de overgang van *Sage* naar *King”*.

(Du, Weiming. *Centrality and Commonality: An Essay on Chung-Yung*, Honolulu: University of Hawaii Press, 1976, p.20)

Du Weiming: “Des te dieper je kan binnendringen in de innerlijke bron van je persoonlijke zelf, des te meer zal je transcenderen”.

(Du, Weiming. *Centrality and Commonality: An Essay on Chung-Yung*, Honolulu: University of Hawaii Press, 1976, p.188)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.5 De Vierde Generatie

GHENT UNIVERSITY

# Jiang Qing (1983-): ‘constitutioneel confucianisme’

| Filosofische concepten | Polititieke instellingen |
|---|---|
| **Symbolische macht** | Erfefelijk koningschap |
| **Transcendente hemel** | Academie |
| **Hemel** | Huis van Ru |
| **Mens** | Huis van het Volk |
| **Aarde** | Huis van de Natie |

Wang Bo: “We worden geconfronteerd met het volgende dilemma: Wat wensen we? Dat het object van onze studie ‘Chinees’ zou zijn, of dat het ‘filosofisch’ zou zijn?”

(Wang, Bo. “What Did the Ancient Chinese Philosophers Discuss? Zhuangzi as an example”. *Contemporary Chinese Thought* 30/4, 1999, p.30)

Li Zehou: “Ik begrijp het woord ‘essentie’ (*ti*) anders. Volgens mij drukt het in eerste instantie sociale substantie uit. […] Ik heb altijd benadrukt dat sociaal bestaan de substantie van een samenleving uitmaakt en dat ‘essentie’ (*ti*) voor mij sociaal bestaan betekent. […] Daarom is technologie geen ‘functie’ (*yong*), maar net het tegendeel. Technologie behoort tot de categorie van ‘essentie’ (*ti*)”.

(Li, Zehou. *Zou wo ziji de lu*. *Zazhuo ji* (Mijn Eigen Weg Volgen. Een Collectie van Essays). Beijing: Zhongguo mangzen chubanshe, 2002, p.155)

“Ook al is de hardware van het materiële leven (koelkasten, air-conditioners, televisies, enz.) in onbeperkt gebruik in de wereld, toch verschilt de software van het menselijke leven (economische organisatie, politieke systemen, gebruiken, gedragscodes, wereldvisies, waardensystemen, gedachtengoed, enz.) met betrekking tot verschillende politieke en culture tradities”.

(Li, Zehou. *Zou wo ziji de lu*. *Zazhuo ji* (Mijn Eigen Weg Volgen. Een Collectie van Essays). Beijing: Zhongguo mangzen chubanshe, 2002, p.383)

Li Zehou: “We moeten niet noodzakelijkerwijze de reeds verworven vorm van het Westerse model als object van ons verlangen voor ‘hervorming’ nemen. We moeten daarentegen nieuwe vormen en modellen creëren die in overeenstemming zijn met de specifieke omstandigheden van de Chinese geschiedenis en de contemporaine Chinese realiteit. […] Het fundamentele is de ‘creatie’ van een nieuwe, niet de ‘hervorming’ van een reeds bestaande Westerse vorm. ‘Creatie’ is natuurlijk veel moeilijker dan ‘transformatie’ aangezien dit meer pogingen en meer mogelijke fouten in zicht draagt en veel meer noodzakelijke wijzigingen en dringende correcties. Ik geloof echter dat het de moeite waard is deze prijs te betalen omdat het de enige manier is om het model en de vorm die beantwoorden aan de specifieke Chinese omstandigheden te ontdekken”.

(Li, Zehou (2002). *Zou wo ziji de lu*. *Zazhuo ji* (Mijn Eigen Weg Volgen. Een Collectie van Essays). Beijing: Zhongguo mangzen chubanshe, 2002, p.158)

# 5. Nieuw Confucianisme

## 5.6 Nieuw Confucianisme en Politiek

GHENT UNIVERSITY

Wen Jiabao (2007): “Van Confucius tot Sun Yat-sen heeft de traditionele cultuur van de Chinese natie talrijke waardevolle elementen gehad, talrijke positieve aspecten betreffende de aard van de mensen en democratie. Zo benadrukt ze liefde en medemenselijkheid, gemeenschapszin, harmonie tussen verschillende standpunten en het gemeenschappelijk delen van de wereld”.

(Geciteerd via Weber, Ralph. “The Politics of ‘Confucian Political Philosophy”. Warp, Weft, and Way. Chinese and Comparative Philosophy. http://warpweft andway.com/weber-the-politics-of-confucian-political-philosophy. English ver-sion of “Politik, Konfuzianismus und konfuzianische politische Philosophie in der VR China heute”. In *Widerspruch – Münchner Zeitschrift für Philosophie* 56, 2013)

Kang Xiaoguang: “In de volgende 20 tot 50 jaar zal het confucianisme een beslissende strijd voeren met de Westerse cultuur. Dit zal een strijd op leven en dood zijn, aangezien ze de toekomst van de Chinese natie betreft. Ik ben er rotsvast van overtuigd dat democratie de toekomst van China zal verdoemen, terwijl het confucianisme of confucianisering het beste de belangen van de Chinese natie dient. Dit is mijn fundamentele opinie. […] De hegemonie van de confucianistische cultuur moet eerst wordt gevestigd. Men moet beseffen dat het een volgehouden zware inspanningen zal vergen voor het confucianisme om het Westen te verslaan”.

(Kang, Xiaoguang. “Confucianization: A Future in the Tradition,” *Social Research: An International Quarterly of the Social Sciences* 73/1, 2006, pp.113-114)

Xi Jinping: “Dat ik naar hier kom, naar Qufu, naar het Instituut voor Confucianistisch Onderzoek, toont dat het Centraal Comité van de Chinese Communistische Partij de traditionele cultuur bevordert. […] Het Instituut voor Confucianistisch Onderzoek […] incarneert de overtuiging van de Partij en de Staat. […] Veel inzichten van Confucius en van het confucianisme waren een grote bijdrage aan de intellectuele rijkdom van de mensheid, en reiken vele fundamentele concepten aan waarvan sommige gemeenschappelijk zijn met het gedachtengoed van andere landen, terwijl andere – zoals ‘medemenselijkheid’ (*ren*) en ‘doe een ander niet aan wat je zelf niet wenst dat anderen jou zouden aandoen’ (*ji suo bu yu, wu shi yu ren*) – uniek zijn. We mogen de geschiedenis niet afsnijden. We moeten ze samenvatten en de waardevolle erfenis van Confucius tot aan Sun Zhongshan opnemen. […] Kameraad Mao Zedong heeft in zijn toespraken veel citaten van Confucius en confucianistische ideeën gebruikt. […] In mijn toespraken gebruik ik ook veel woorden van Confucius […] Nu zien we de waarde van het confucianistische gedachtengoed veel beter. […] Willen we China’s zaak tot een goed einde brengen, dat is het nodig dat we in overeenstemming zijn met de methode van China’s nationale omstandigheden (*Zhongguo guoqing*).

(“Xi Jinping zhuxi dao Qufu Kongzi ruxue yanjiuyuan canguan bing fabiao yanjiang” (习近平主席到曲阜 孔子儒学研究院参观并演讲) http://www.hytxe.com/ info/361.html. 16 mei 2014).

Ralph Weber: “Mocht de heropleving van het confucianisme in de Volksrepubliek China enkel over een soort van culturele renaissance gaan, over het vinden van een identiteit in de era van globalisering, dan zou er misschien helemaal geen probleem zijn. Echter, waar er cultuur en identiteit zijn, daar is er ook vaak cultuurpolitiek en identiteitspolitiek. En waar deze aanwezig zijn, is andere *Realpolitik* niet veraf. En inderdaad, de heropleving van het confucianisme, die teruggaat tot de late jaren ’70, gaat ook over dergelijke politiek”.

(Weber, Ralph. “The Politics of ‘Confucian Political Philosophy”. Warp, Weft, and Way. Chinese and Comparative Philosophy. http://warpweft andway.com/weber-the-politics-of-confucian-political-philosophy. English ver-sion of “Politik, Konfuzianismus und konfuzianische politische Philosophie in der VR China heute”. In *Widerspruch – Münchner Zeitschrift für Philosophie* 56, 2013)